बिमा नियमावली, २०४९

नेपाल राजपत्रमा प्रकाशन मिति

२०४९।१२।१७

संशोधनहरु

१.	बिमा (पहिलो संशोधन) नियमावली, २०५३	२०५३।९।१५
२.	बिमा (दोस्रो संशोधन) नियमावली, २०६०	२०६०।१।१८
३.	बिमा (तेस्रो संशोधन) नियमावली, २०७०	२०७०।१।३०

बिमा ऐन, २०४९ को दफा ४७ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी नेपाल सरकारले देहायका नियमहरू बनाएको छ ।

परिच्छेद–१

प्रारम्भिक

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ** : (१) यी नियमहरूको नाम "बिमा नियमावली, २०४९" रहेको छ ।

(२) यो नियमावली तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. **परिभाषा** : विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यसस नियमावलीमा,–

(क) "ऐन" भन्नाले बिमा ऐन, २०४९ सम्झनुपर्छ ।

(ख) "प्रमाणपत्र" भन्नाले नियम ८ बमोजिम बिमकको रूपमा नाम दर्ता गरी बिमा व्यवसाय गर्न दिएको बिमक दर्ताको प्रमाणपत्र सम्झनुपर्छ ।

(ग) "शुल्क" भन्नाले बिमकले बिमा व्यवसाय गरे बापत बिमितसँग लिने बिमा शुल्क सम्झनुपर्छ ।

(घ) "सल्लाहकार समिति" भन्नाले ऐनको दफा ४१ बमोजिम गठित बिमा दर सल्लाहकार समिति सम्झनुपर्छ ।

नेपाल कानून आयोग

परिच्छेद–२

बिमा व्यवसायको किसिम

३. **बिमा व्यवसायको किसिम** : (१) ऐन र यस नियमावलीका अधीनमा रही बिमकले गर्ने बिमा व्यवसायलाई देहायका किसिममा विभाजन गरिनेछ :–

(क) जीवन बिमा व्यवसाय ।

(ख) निर्जीवन बिमा व्यवसाय ।

(ग) पुनर्बिमा व्यवसाय ।

(२) उपनियम (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि नेपाल सरकारले समितिको परामर्श लिई आवश्यकतानुसार बिमा व्यवसायको अन्य किसिमहरू समेत तोक्न सक्नेछ ।

४. **जीवन बिमा व्यवसाय** : (१) जीवन बिमा व्यवसाय अन्तर्गत बिमकले देहायका बिमा व्यवसाय गर्न सक्नेछन् :–

(क) आजीवन जीवन बिमा ।

(ख) सावधिक जीवन बिमा ।

(ग) म्यादी जीवन बिमा ।

(२) उपनियम (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि समितिले आवश्यकतानुसार जीवन बिमा व्यवसायको अन्य किसिमहरू समेत तोक्न सक्नेछ ।

(३) यस नियमबमोजिम गरिने जीवन बिमाको लेखका शर्त एवं सुविधाहरू समितिले तोकिदिएबमोजिम हुनेछ ।

५. **निर्जीवन बिमा व्यवसाय** : (१) निर्जीवन बिमा व्यवसाय अन्तर्गत बिमकले देहायका बिमा व्यवसाय गर्न सक्नेछन् :–

(क) अग्नी बिमा ।

नेपाल कानून आयोग

(ख) मोटर बिमा ।

(ग) सामुद्रिक बिमा ।

(घ) इन्जिनियरिङ तथा ठेकेदार जोखिम बिमा ।

(ङ) हवाई बिमा ।

[०](च) विविध बिमा ।

(२) उपनियम (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि समितिले आवश्यकतानुसार निर्जीवन बिमा व्यवसायको अन्य किसिमहरू समेत तोक्न सक्नेछ ।

(३) यस नियमबमोजिम गरिने निर्जीवन बिमाको लेखका शर्त एवं सुविधाहरू समितिले तोकिदिएबमोजिम हुनेछ ।

६. **पुनर्बिमा व्यवसाय** : (१) बिमकले आफूले धारण गर्ने जोखिम धारण गरी बाँकी रहेको जोखिमको पुनर्बिमा गराउन सक्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम गरिने पुनर्बिमा व्यवसायको किसिम तथा अन्य व्यवस्थाहरू समितिले तोकिदिएबमोजिम हुनेछ ।

परिच्छेद–३

बिमक सम्बन्धी व्यवस्था

७. **बिमकको दर्ताको लागि निवेदन दिनुपर्ने** : (१) बिमा व्यवसाय गर्न चाहने स्वदेशी वा विदेशी संगठित संस्थाले बिमकको रूपमा आफ्नो नाम दर्ता गर्नको लागि पचास हजार रुपैयाँ बिमक दर्ता दस्तूर समेत संलग्न राखि अनुसूची–१ बमोजिमको ढाँचामा समितिको कार्यालयमा निवेदन दिनुपर्नेछ ।

---

[०] पहिलो संशोधनद्वारा थप ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम निवेदन दिने संगठित संस्थाले सो निवेदनसाथ ऐनको दफा १० को उपदफा (२) मा उल्लिखित कागजातहरूका अतिरिक्त देहायका विवरणहरूलाई पुष्ट्याँइ गर्ने अन्य आवश्यक कागजातहरू समेत संलग्न गर्नुपर्ने छ ।

(क) बिमा व्यवसाय गर्दा संगठित संस्थाले धारण गर्ने कुल दायित्व सो संगठित संस्थाको कुल सम्पत्ति भन्दा बढी नभएको ।

(ख) विदेशी संगठित संस्था भए त्यस्तो संगठित संस्थाले नेपाल ⁂............ भित्र गर्ने बिमा व्यवसायको कुल दायित्व निर्वाह गर्नको लागि सो संगठित संस्थाको नाममा नेपाल ⁂.......... भित्र पर्याप्त सम्पत्ति रहेको ।

(ग) संगठित संस्थाको तर्फबाट बिमा व्यवसाय संचालन गर्ने सम्बन्धमा प्रमुखको हैसियतबाट दायित्व निर्वाह गर्ने व्यवस्थापकको नाम, ठेगाना र योग्यता खुलेको प्रमाणपत्र ।

(घ) विदेशी बिमकको रूपमा दर्ता भएको संगिठत संस्था भए सम्बन्धित मुलुकको अधिकार प्राप्त अधिकारीबाट सो मुलुकको प्रचलित कानून बमोजिम बिमा व्यवसाय गर्न प्राप्त गरेको प्रमाणपत्र ।

✂(ङ) ....

८. **<u>बिमकको नाम दर्ता गरी प्रमाणपत्र दिनुपर्ने</u>** : (१) नियम ७ बमोजिम बिमकको रूपमा आफ्नो नाम दर्ता गर्नको लागि कुनै स्वदेशी वा विदेशी संगठित संस्थाको निवेदन प्राप्त भएपछि समितिले उक्त निवेदन उपर आवश्यक जाँचबुझ गरी निवेदक संगठित संस्थासँग कुनै कुरा बुझ्नुपर्ने भए सो कुरा समेत बुझी त्यस्तो निवेदक संगठित संस्थाको नाम बिमकको रूपमा अनुसूची–२ बमोजिमको दर्ता किताबमा दर्ता गर्नुपर्ने छ ।

⁂ तेस्रो संशोधनद्वारा झिकिएको ।

✂ पहिलो संशोधनद्वारा झिकिएको ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम निवेदक संगठित संस्थाको नाम दर्ता किताबमा दर्ता गरी सकेपछि समितिले त्यस्तो निवेदक संगठित संस्थाले गर्न पाउने बिमा व्यवसायको किसिम समेत उल्लेख गरी अनुसूची–३ बमोजिमको ढाँचामा प्रमाणपत्र दिनुपर्ने छ ।

९. **प्रमाणपत्र नवीकरण सम्बन्धी व्यवस्था** : (१) बिमकले आफ्नो प्रमाणपत्र नवीकरण गराउनको लागि ऐनको दफा ११ बमोजिमको म्यादभित्र नवीकरण दस्तूर बापत पचास हजार रुपैयाँ समेत संलग्न राखी अनुसूची–४ बमोजिमको ढाँचामा समितिको कार्यालयमा निवेदन दिनुपर्नेछ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम नवीकरणको लागि निवेदन दिने बिमकको प्रधान कार्यालय नेपाल ⁂............बाहिर भए त्यस्तो विदेशी बिमकले आफ्नो मुलुकको अधिकार प्राप्त अधिकारीबाट सो मुलुकको प्रचलित कानून बमोजिम बिमा व्यवसाय गर्न प्राप्त गरेको प्रमाणपत्र नवीकरण गरेको निस्सा समेत यस नियम बमोजिम नवीकरणको लागि दिने निवेदनसाथ संलग्न गरेको हुनुपर्ने छ ।

(३) यस नियमबमोजिम प्रमाणपत्र नवीकरणको लागि ऐनको दफा ११ को उपदफा (१) मा तोकिएको म्याद नघाइ बिमकको निवेदन प्राप्त भएमा समितिले ऐनको दफा ११ को उपदफा (३) का अधीनमा रही प्रमाणपत्र नवीकरण गरिदिन सक्नेछ ।

१०. **प्रमाणपत्रको मान्यता स्वतः रद्द हुने** : ऐनको दफा ११ को उपदफा (३) बमोजिमको अवधिभित्र पनि प्रमाणपत्र नवीकरण हुन नसकेमा त्यस्तो प्रमाणपत्रको मान्यता स्वतः रद्द हुनेछ ।

११. **पुन दर्ता हुन सक्ने** : (१) नियम १० बमोजिम प्रमाणपत्रको मान्यता रद्द भएको संगठित संस्थाले पुनः बिमा व्यवसाय गर्न चाहेमा नियम ७ बमोजिम बिमकको रूपमा आफ्नो नाम दर्ता गराउनको लागि पुनः निवेदन दिनुपर्ने छ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम कुनै संगठित संस्थाको निवेदन परेमा समितिले संगठित संस्थाले बिमकको रूपमा बिमा व्यवसाय संचालन गर्दा ऐन, यस नियमावली र समितिले समय–समयमा दिएको निर्देशनका अधीनमा रही पेशागत आचरणको पालन गरे नगरेको समेत

⁂ तेस्रो संशोधनद्वारा झिकिएको ।

जाँचबुझ गरी उपयुक्त देखेमा नियम ७ मा उल्लिखित दस्तूरका अतिरिक्त पच्चीस हजार रुपैयाँ थप दस्तूर समेत लिई त्यस्तो संगठित संस्थाको नाम दर्ता किताबमा पुनः दर्ता गरी सो संगठित संस्थालाई नयाँ प्रमाणपत्र दिनुपर्ने छ ।

[σ]**११क.** **<u>बिमा व्यवसायमा लगाइएको रोक फुकुवा गर्ने</u>** : (१) ऐनको दफा १२क. बमोजिम बिमा व्यवसायमा लगाइएको रोकको सम्बन्धमा हाल त्यस्तो रोक लगाई रहनु पर्ने अवस्था विद्यमान नरहेको भनी सम्बन्धित बिमकले त्यस्तो अवस्था विद्यमान नरहेको मितिले पैंतीस दिनभित्र आवश्यक प्रणामहरूसमेत संलग्न राखी समितिसमक्ष निवेदन दिनु पर्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम दिइएको निवेदनमा उल्लिखित अवस्थाहरू तथा सो साथ संलग्न प्रमाणहरू सन्तोषजनक देखिएमा समितिले बिमा व्यवसायमा लगाइएको रोक फुकुवा गर्न सक्नेछ । समितिले यसरी बिमा व्यवसायमा लगाइएको रोक फुकुवा गर्दा त्यसरी फुकुवा गर्ने रोक आंशिक रोक भए दश हजार रुपैयाँ र पूर्ण रोक भए पच्चीस हजार रुपैयाँ सम्बन्धित बिमकलाई जरिवाना गरी बिमा व्यवसायमा लगाइएको त्यस्तो रोक फुकुवा गर्न सक्नेछ ।

<u>स्पष्टीकरण</u> : यस नियमको प्रयोजनको लागि –

(१) "पूर्ण रोक" भन्नाले बिमकले बिमा व्यवसायका सम्बन्धमा गर्ने सम्पूर्ण कारोबार संचालन गर्न नपाउने गरी लगाइएको रोक सम्झनुपर्छ ।

(२) "आंशिक रोक" भन्नाले बिमकले बिमा व्यवसायका सम्बन्धमा गर्ने सम्पूर्ण कारोबारमध्ये कुनै एक वा एकभन्दा बढी कारोबार संचालन गर्न नपाउने गरी लगाइएको रोक सम्झनु पर्छ ।

१२. **<u>बिमकले अन्य क्षेत्रमा लगानी गर्दा स्वीकृति लिनुपर्ने</u>** : बिमकले समितिले तोकिदिएको क्षेत्र बाहेक अन्य क्षेत्रमा लगानी गर्दा समितिको पूर्व स्वीकृति लिनु पर्ने छ ।

१३. **<u>ऋण दिन वा लगानी गर्नमा प्रतिबन्ध</u>** : यस नियममा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि बिमकको संचालक समितिको कुनै पनि सदस्य संचालक भएको वा त्यस्तो सदस्यको

σ पहिलो संशोधनद्वारा थप ।

वित्तीय स्वार्थनिहित भएको कुनै पनि संगठित संस्थालाई बिमकले कुनै पनि किसिमको ऋण दिन वा लगानी गर्न पाउने छैन ।

σ<u>स्पष्टीकरण</u> : यस नियमको प्रयोजनको लागि "वित्तीय स्वार्थ" भन्नाले बिमकको संचालक वा निजको एकाघर परिवारका सदस्यले कुनै कम्पनी वा संगठित संस्थाको चुक्ता पुँजीको दश प्रतिशत वा सो भन्दा बढी रकमको छुट्टा छुट्टै वा संयुक्त रूपमा शेयर खरिद गरेको रहेछ भने त्यस्तो कम्पनी वा संगठित संस्थामा बिमकको संचालकको वित्तीय स्वार्थ निहित रहेको मानिनेछ ।

१४. **<u>विवरण पेश गर्नुपर्ने</u>** : (१) एक भन्दा बढी बिमा व्यवसाय गर्ने बिमकले ऐनको दफा २० को उपदफा (२) बमोजिम प्रत्येक बिमा व्यवसायको हिसाब किताब स्पष्ट रूपमा छुट्टाछुट्टै राखी अनुसूची–५ बमोजिमको ढाँचामा सो को विवरण प्रत्येक आर्थिक वर्ष समाप्त भएको े ६ महिनाभित्र समितिको कार्यालयमा पेश गर्नुपर्ने छ ।

<u>स्पष्टीकरण</u> : "अनुसूची–५" भन्नाले अनुसूची–५ को खण्ड "क", "ख", "ग", "घ", "ङ", "च", "छ", "ज", "झ", "ञ", "ट", "ठ", "ड", र "ढ" लाई समेत जनाउँछ ।

(२) बिमकले आफ्नो सम्पत्ति र दायित्वको सम्पूर्ण विवरण अनुसूची–६ बमोजिमको ढाँचामा प्रत्येक आर्थिक वर्ष समाप्त भएको ६ महिनाभित्र समितिको कार्यालयमा पेश गर्नुपर्ने छ ।

१५. **<u>जगेडा कोषमा जम्मा गर्नुपर्ने रकम</u>** : बिमकले नेपालभित्रको आफ्नो बिमा व्यवसाय सम्बन्धी दायित्वको निमित्त ऐनको दफा २२ बमोजिम खडा गरेको जगेडा कोषमा देहायबमोजिम रकम जम्मा गर्नुपर्ने छ :–

(क) जीवन बिमा व्यवसाय गर्ने बिमकले नेपाल ⁂............ मा प्रकाशित गरेको बिमा लेखको आधारमा बिमांकीले तोकिदिएको सम्पूर्ण दायित्वमा कम नहुने रकम ।

σ पहिलो संशोधनद्वारा थप ।

⁂ तेस्रो संशोधनद्वारा झिकिएको ।

(ख) निर्जीवन बिमा व्यवसायको आम्दानी खर्चमा देखाइएको खुद बिमा शुल्कको घटीमा पचास प्रतिशत रकम ।

(ग) निर्जीवन बिमा व्यवसाय गर्दा बिमकको चुक्ता पुँजीको बराबर नभएसम्म मुनाफा हुन आएको रकमको पचास प्रतिशत ।

तर सामुद्रिक बिमाको सम्बन्धमा कम्तीमा तीन वर्षसम्म जगेडा कोषमा राखिएको रकमलाई मुनाफामा गणना गरिने छैन ।

(घ) बिमकले प्रत्येक आर्थिक वर्ष समाप्त हुनुअघि दाबी भुक्तानी बापत बाँकी रकमको एक सय पन्ध्र प्रतिशत रकम ।

σ१५क.**<u>जीवन बिमा तथा निर्जीवन बिमा व्यवसाय गर्दै आएका बिमकले अलग अलग संस्थाको रूपमा बिमा व्यवसाय गर्नुपर्ने</u>** : (१) यो नियम प्रारम्भ हुनुभन्दा अघि जीवन बिमा तथा निर्जीवन बिमा व्यवसाय संचालन गर्ने गरी दर्ता भई जीवन बिमा तथा निर्जीवन बिमा व्यवसाय संचालन गर्दै आएका बिमकले समितिले तोकेको मितिदेखि जीवन बिमा र निर्जीवन बिमा व्यवसाय गर्ने अलग–अलग संस्थाको रूपमा बिमा व्यवसाय गर्नु पर्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम जीवन बिमा र निर्जीवन बिमा व्यवसाय गर्ने अलग–अलग संस्थाको रूपमा बिमा व्यवसाय गर्दा बिमकले देहायका शर्तहरू पूरा गर्नु पर्नेछ ।

(क) प्रबन्धपत्र तथा नियमावलीमा संशोधन गरी गर्दै आएको दुई बिमा व्यवसायमध्ये कुनै एक बिमा व्यवसाय मात्र गर्ने व्यवस्था गर्ने र अर्को बिमा व्यवसाय संचालन गर्नको निमित्त प्रचलित कानूनका अधीनमा रही अर्को संस्था खडा गर्ने ।

(ख) खण्ड (क) बमोजिम बिमा व्यवसाय गर्ने अलग अलग संस्थाको व्यवस्थापन अलग–अलग रूपमा गर्ने ।

(ग) प्रत्येक संस्थाको लागि अलग–अलग रूपमा भुक्तानी पुँजी उठाउने व्यवस्था गर्ने ।

σ पहिलो संशोधनद्वारा थप ।

(घ) जीवन बिमा र निर्जीवन बिमा व्यवसाय अलग–अलग ढंगबाट सञ्चालन गर्ने सम्बन्धमा समितिले तोकिदिएका अन्य शर्तहरू पूरा गर्ने ।

(३) उपनियम (१) र (२) बमोजिम जीवन बिमा र निर्जीवन बिमा व्यवसाय गर्ने अलग–अलग संस्थाको रूपमा बिमा व्यवसाय गर्दा बिमकले ऐनको दफा २१ बमोजिमको बिमा कोषमा जम्मा रहेको रकममध्ये जीवन बिमातर्फको रकम जीवन बिमा व्यवसाय गर्ने संस्थाको नाममा र निर्जीवन बिमातर्फको रकम निर्जीवन बिमा व्यवसाय गर्ने संस्थाको नाममा छुट्टा छुट्टै बिमा कोष खडा गरी जम्मा गर्नु पर्नेछ ।

१६. बिमकको व्यवस्थापन खर्च : बिमकले बिमा व्यवसाय गर्दा शुल्क बापत आम्दानी गरेको कुल रकममध्ये सामुद्रिक बिमाको सम्बन्धमा पच्चीस प्रतिशतसम्म र अन्य बिमाका सम्बन्धमा तीस प्रतिशतसम्म व्यवस्थापन कार्यतर्फ खर्च गर्न सक्नेछ ।

तर बिमा कार्यालय स्थापना र यान्त्रीकरण गर्दा भएको खर्चलाई व्यवस्थापन खर्चमा समावेश गरिने छैन ।

१७. बिमा व्यवसायको विस्तार गर्न स्वीकृति लिनुपर्ने : (१) बिमकले प्रमाणपत्र प्राप्त गर्दा बिमा व्यवसाय गर्न पाउने स्वीकृति प्राप्त बिमा व्यवसायका किसिमका अतिरिक्त अन्य बिमा व्यवसाय गर्न चाहेमा समितिको स्वीकृति लिनुपर्ने छ ।

(२) कुनै बिमकले थप शाखा कार्यालयहरू खोली आफूले गर्ने बिमा व्यवसायको विस्तार गर्न चाहेमा समितिको स्वीकृति लिनुपर्ने छ ।

१८. शुल्कको दर : (१) बिमकले बिमा व्यवसाय गर्दा बिमितसँग लिन पाउने शुल्कको दर निर्धारण गर्न सल्लाहकार समितिले समितिलाई आवश्यक सल्लाह प्रदान गर्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजम सल्लाहकार समितिको परामर्शमा समितिद्वारा निर्धारित दरमा फरक पर्ने गरी कुनै पनि बिमकले शुल्क दर निर्धारण गरी बिमा व्यवसाय गर्न पाउने छैन ।

σ(३) उपनियम (२) बमोजिम समितिद्वारा निर्धारित बिमा शुल्कको दरमा फरक पर्ने गरी कुनै बिमकले बिमा व्यवसाय गरे गराएमा समितिले त्यस्तो बिमकले गर्दै आएको बिमा व्यवसायलाई पूर्ण वा आंशिक रूपमा रोक लगाई वा रद्द गरी त्यस्तो बिमा व्यवसाय त्यस भन्दा अघि अन्य कुनै बिमकले गर्दै आएको भए सो बिमा व्यवसाय पूर्व बिमक नै र पूर्व बिमक नभएको अवस्थामा अन्य बिमकमा हस्तान्तरण गर्ने व्यवस्था गर्नु पर्नेछ ।

परिच्छेद–४

बिमा अभिकर्ता सम्बन्धी व्यवस्था

१९. **बिमा अभिकर्ताको इजाजतपत्रको लागि निवेदन दिनु पर्ने** : ऐनको दफा ३० को उपदफा (१) बमोजिम बिमा अभिकर्ताको रूपमा काम गर्न चाहने नियम २१ मा उल्लिखित ❐योग्यता पुगेको व्यक्ति वा त्यस्तो योग्यता पुगेको कुनै व्यक्ति संचालक रहेको संगठित संस्थाले सम्बन्धित बिमकको सिफारिशसहित अनुसूची–७ बमोजिमको ढाँचामा बिमा अभिकर्ताको इजाजतपत्रको लागि समितिको कार्यालयमा निवेदन दिनुपर्नेछ ।

२०. **बिमा अभिकर्ताको इजाजतपत्र दिनुपर्ने** : (१) नियम १९ बमोजिम बिमा अभिकर्ताको इजाजतपत्रको लागि निवेदन प्राप्त भएपछि समितिले नियम २१ बमोजिम निवेदकको योग्यता पुगे नपुगेको जाँचबुझ गरी निजलाई बिमा अभिकर्ताको रूपमा अनुसूची–८ बमोजिमको दर्ता किताबमा दर्ता गर्नुपर्ने छ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम निवेदकको नाम दर्ता किताबमा दर्ता गरी सकेपछि समितिले निवेदकसँग बिमा अभिकर्ताको इजाजतपत्र बापत लाग्ने ❐पाँचसय रुपैयाँ दस्तूर लिई निजले बिमा अभिकर्ताको हैसियतबाट काम गर्न पाउने बिमा व्यवसाय समेत स्पष्ट रूपमा उल्लेख गरी अनुसूची–९ बमोजिमको ढाँचामा निजलाई बिमा अभिकर्ताको इजाजतपत्र दिनुपर्नेछ ।

σ पहिलो संशोधनद्वारा थप ।

❐ दोस्रो संशोधनद्वारा संशोधित ।

□२१. **<u>बिमा अभिकर्ताको लागि योग्यता</u>** : (१) नियम १९ बमोजिम बिमा अभिकर्ताको इजाजतपत्रको लागि निवेदन दिन चाहने निवेदकको योग्यता देहाय बमोजिम हुनु पर्नेछ :–

(क) कम्तीमा एस.एल.सी. वा सो सरहको परीक्षा उत्तीर्ण गरेको, र

(ख) समिति वा समितिबाट मान्यता प्राप्त गरेको संस्थाले बिमा अभिकर्ताको लागि संचालन गरेको सम्बन्धित बिमा व्यवसाय सम्बन्धी तालीममा सहभागी भई प्रमाणपत्र प्राप्त गरेको ।

(२) उपनियम (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि बिमा अभिकर्ताको इजाजतपत्रको लागि निवेदन दिन चाहने निवेदक संगठित संस्था भए त्यस्तो संगठित संस्थाको कुनै एक जना संचालकको योग्यता सोही उपनियमको खण्ड (क) र (ख) मा उल्लेख भए बमोजिम हुनु पर्नेछ ।

२२. **<u>बिमा अभिकर्ताको इजाजतपत्र नवीकरण सम्बन्धी व्यवस्था</u>** : (१) बिमा अभिकर्ताले आफ्नो इजाजतपत्र नवीकरण गराउनको लागि ऐनको दफा ३१ को उपदफा (१) बमोजिमको म्यादभित्र नवीकरण दस्तूर बापत दुई सय रूपैया समेत संलग्न राखी अनुसूची–१० बमोजिमको ढाँचामा समितिको कार्यालयमा निवेदन दिनुपर्नेछ । यसरी निवेदन प्राप्त भएमा समितिले त्यस्तो बिमा अभिकर्ताको इजाजतपत्र नवीकरण गरिदिनु पर्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिमको म्यादभित्र कुनै बिमा अभिकर्ताले आफ्नो इजाजतपत्र नवीकरणको लागि निवेदन दिन नसकेको कारण खुलाइ समितिको कार्यालयमा निवेदन दिएमा र सो कारण मुनासिव देखिएमा समितिले नवीकरणको म्याद नाघेको पहिलो दुई महिनासम्मको लागि एक सय रुपैयाँ र त्यसपछिको चार महिनासम्मको लागि प्रति दिन पाँच रुपैयाँ थप दस्तूर लिई त्यस्तो बिमा अभिकर्ताको इजाजतपत्र नवीकरण गरी दिन सक्नेछ ।

✻२२क. **<u>एउटामात्र बिमकको अभिकर्ता हुनु पर्ने</u>** : (१) बिमा अभिकर्ताले कुनै एउटामात्र बिमकको बिमा अभिकर्ता भई कार्य गर्न पाउनेछ ।

□ दोस्रो संशोधनद्वारा संशोधित ।

✻ दोस्रो संशोधनद्वारा थप ।

(२) उपनियम (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कुनै बिमकले जीवन तथा निर्जीवनमध्ये कुनै एक बिमा व्यवसायमात्र संचालन गरेको भएमा त्यस्तो बिमकको बिमा अभिकर्ताले सो बिमकले संचालन नगरेको बिमा व्यवसाय संचालन गर्ने कुनै अर्को बिमकको बिमा अभिकर्ता समेत भई कार्य गर्न सक्नेछ ।

✱२२ख.**<u>बिमा अभिकर्ताको आचारसंहिता</u>** : बिमा अभिकर्ताको आचार संहिता समितिले तोकिदिएबमोजिम हुनेछ ।

✱२२ग.**<u>रोजेको बिमकको बिमा अभिकर्ता भई काम गर्न सक्ने</u>** : यो नियमावली प्रारम्भ हुनुभन्दा अघि बिमा अभिकर्ताको इजाजतपत्र प्राप्त गरी एक भन्दा बढी बिमकहरूको बिमा अभिकर्ता भई काम गर्दै आएको बिमा अभिकर्ताले आफूले रोजेको कुनै एउटा बिमकको बिमा अभिकर्ता भई काम गर्न सक्नेछ ।

२३. **<u>बिमा अभिकर्ताले पाउने कमिशन रकम</u>** : (१) कुनै पनि बिमा अभिकर्तालाई बिमितले बुझाउने शुल्क रकममा देहायमा लेखिए भन्दा बढी हुने गरी कमिशन रकम दिइने छैन :–

(क) जीवन बिमाको सम्बन्धमा अनुसूची–११ मा उल्लेख भए बमोजिमको कमिशन रकम ।

(ख) निर्जीवन बिमाको सम्बन्धमा समितिले तोकिदिएबमोजिमको कमिशन रकम ।

(२) यस नियमावलीमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि उपनियम (१) मा उल्लेखित कमिशन रकमको अतिरिक्त बिमकले बिमा अभिकर्तालाई इन्सेन्टिभ बोनस समेत दिन सक्नेछ ।

२४. **<u>काम गरेको अवधिको कमिशन पाउने</u>** : बिमा अभिकर्ताको इजाजतपत्र नवीकरण नगराएको कारणबाट ऐनको दफा ३३ बमोजिम खारेज भएता पनि निजले त्यस्तो नवीकरण नगराएको अवधिअघी बिमा व्यवसाय सम्बन्धी कुनै काम गरेको रहेछ भने बिमकले निजलाई नियम २३ बमोजिम पाउने कमिशन बापतको रकम दिनु पर्नेछ ।

✱ दोस्रो संशोधनद्वारा थप ।

२५. **<u>हकवालाले कमिशन रकम पाउने</u>** : यस नियमावली बमोजिम बिमा अभिकर्ताले पाउने कमिशन रकम लिन नपाउँदै निजको मृत्यु हुन गएमा निजले पाउने कमिशन रकम निजको हकवालाले पाउनेछ ।

परिच्छेद–५

<u>सर्भेयर सम्बन्धी व्यवस्था</u>

२६. **<u>सर्भेयरको इजाजतपत्रको लागि निवेदन दिनुपर्ने</u>** : ऐनको 🕮<u>दफा ३०क</u> को उपदफा (१) बमोजिम सर्भेयरको रूपमा काम गर्न चाहने नियम २८ मा उल्लिखित ❐<u>योग्यता पुगेका व्यक्ति वा संगठित संस्थाले</u> ✂................ अनुसूची १२ बमोजिमको ढाँचामा इजाजतपत्रको लागि समितिको कार्यालयमा निवेदन दिनु पर्नेछ ।

❐२७. **<u>सर्भेयरको इजाजतपत्र दिनु पर्ने</u>** : (१) नियम २६ बमोजिम सर्भेयरको इजाजतपत्रको लागि निवेदन प्राप्त भएपछि समितिले नियम २८ बमोजिम निवेदकको योग्यता पुगे नपुगेको जाँचबुझ गरी निजलाई सर्भेयरको इजाजतपत्र दिन उपयुक्त देखेमा निजको नाम सर्भेयरको रूपमा अनुसूची–१३ बमोजिमको दर्ता किताबमा दर्ता गर्नु पर्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम निवेदकको नाम दर्ता किताबमा दर्ता गरिसकेपछि समितिले निवेदकसँग इजाजतपत्र बापत नियम २८क. बमोजिम "क" वर्गको इजाजतपत्र भए बाह्र हजार रुपैयाँ, "ख" वर्गको इजाजतपत्र भए नौ हजार रुपैयाँ, "ग" वर्गको इजाजतपत्र भए सात हजार रुपैयाँ र "घ" वर्गको इजाजतपत्र भए पाँच हजार रुपैयाँ दस्तुर लिई त्यस्तो निवेदकलाई अनुसूची–१४ बमोजिमको ढाँचामा सर्भेयरको इजाजतपत्र दिनु पर्नेछ ।

❐ २८. **<u>सर्भेयरको लागि योग्यता</u>** : (१) नियम २६ बमोजिम सर्भेयरको इजाजतपत्रको लागि निवेदन दिन चाहने निवेदकको देहायका मध्ये कुनै एक योग्यता पुगेको हुनु पर्नेछ :–

(क) कुनै बिमकको कार्यालयमा अधिकृतस्तरको पदमा कम्तीमा दश वर्षसम्म बिमा व्यवसायसँग सम्बन्धित कार्यको अनुभव हासिल गरेको,

---

🕮 पहिलो संशोधनद्वारा संशोधित ।

❐ दोस्रो संशोधनद्वारा संशोधित ।

✂ पहिलो संशोधनद्वारा झिकिएको ।

(ख) ईन्जिनियरिङ्ग विषयमा कम्तीमा स्नातक उपाधि हासिल गरेको,

(ग) अन्तर्राष्ट्रियस्तरका चार्टर्ड इन्स्योरेन्स इन्ष्टिच्यूट वा त्यस्ता संस्थाको मान्यता प्राप्त संस्थाबाट बिमा सम्बन्धी विषयमा कम्तीमा स्नातक उपाधी हासिल गरेको, वा

(घ) चार्टर्ड एकाउन्टेन्सी परीक्षा उत्तीर्ण गरेको ।

(२) उपनियम (१) को खण्ड (क), (ख), (ग) वा (घ) बमोजिम योग्यता पुगेको निवेदकले सर्भेयरको इजाजतपत्र प्राप्त गर्नु अघि समितिले सञ्चालन गरेको सर्भेयर सम्बन्धी तालीममा सहभागी भई तालीम पूरा गरेको प्रमाणपत्र प्राप्त गरेको हुनु पर्नेछ ।

❐२८क.**सर्भेयरको वर्गीकरण** : सर्भेयरको इजाजतपत्र प्राप्त गरी सर्भेयरको रूपमा काम गर्दै आएका देहायको अवधि पूरा गरेका सर्भेयरलाई यो नियम प्रारम्भ भएपछि देहाय बमोजिम वर्गीकरण गरी सर्भेयरको इजाजतपत्र दिइनेछ :–

(क) पन्ध्र वर्षभन्दा बढी अवधि नियमित रूपमा सर्भेयरको काम गरेका सर्भेयरलाई “क” वर्ग,

(ख) दश वर्षदेखि पन्ध्र वर्षसम्म नियमित रूपमा सर्भेयरको काम गरेका सर्भेयरलाई “ख” वर्ग,

(ग) पाँच वर्षदेखि दश वर्षसम्म नियमित रूपमा सर्भेयरको काम गरेका सर्भेयरलाई “ग” वर्ग,

(घ) पाँच वर्षसम्म नियमित रूपमा सर्भेयरको काम गरेका सर्भेयरलाई “घ” वर्ग ।

२९. **सर्भेयरको इजाजतपत्र नवीकरण सम्बन्धी व्यवस्था** : (१) सर्भेयरले आफ्नो इजाजतपत्र नवीकरण गराउनको लागि ऐनको दफा ३१ को उपदफा (१) बमोजिमको म्यादभित्र नवीकरण दस्तूर बापत ⌘“क” वर्गको इजाजतपत्र भए ❐ बाह्र हजार रुपैयाँ “ख” वर्गको इजाजतपत्र भए नौ हजार रुपैयाँ र “ग” वर्गको इजाजतपत्र भए सात हजार रुपैयाँ र “घ”

❐ दोस्रो संशोधनद्वारा संशोधित ।

⌘ पहिलो संशोधनद्वारा संशोधन भई दोस्रो संशोधनद्वारा संशोधित ।

<u>वर्गको इजाजतपत्र भए पाँच हजार रुपैयाँ</u> समेत संलग्न राखी अनुसूची–१५ बमोजिमको ढाँचामा समितिको कार्यालयमा निवेदन दिनु पर्नेछ । यसरी निवेदन प्राप्त भएमा समितिले त्यस्तो सर्भेयरको इजाजतपत्र नवीकरण गरी दिनु पर्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिमको म्यादभित्र कुनै सर्भेयरले आफ्नो इजाजतपत्र नवीकरणको लागि निवेदन दिन नसकेको कारण खुलाई समितिको कार्यालयमा निवेदन दिएमा सो कारण मुनासिव देखिएमा समितिले नवीकरणको म्याद नाघेको पहिलो दुई महिनासम्मको लागि पाँच सय रुपैयाँ र त्यस पछिको चार महिनासम्मको लागि प्रति दिन पचास रुपैयाँ थप दस्तूर लिई त्यस्तो इजाजतपत्र नवीकरण गरिदिन सक्नेछ ।

✂**२९क.<u>सर्भे गर्न पाउने सीमा</u>** : (१) नियम २८क. बमोजिम प्रत्येक वर्गको सर्भेयरले गर्न पाउने सर्भे सम्बन्धी सीमा समितिले तोकिदिए बमोजिम हुनेछ ।

(२) सर्भेयरको आचारसंहिता समितिले तोकिदिए बमोजिम हुनेछ ।

३०. <u>सर्भेयरको इजाजतपत्र खारेज भएमा</u> : कुनै सर्भेयरको इजाजतपत्र ऐनको दफा ३३ बमोजिम खारेज भएमा त्यसरी खारेज भएको मितिले पाँच वर्षसम्मको अवधिको लागि निजलाई सर्भेयरको रूपमा काम गर्नको लागि अर्को सर्भेयरको इजाजतपत्र दिइने छैन ।

σपरिच्छेद–५क

<u>दलाल सम्बन्धी व्यवस्था</u>

३०क. <u>दलालको इजाजतपत्रको लागि निवेदन दिनु पर्ने</u> : ऐनको दफा ३०ख. बमोजिम दलालको रूपमा काम गर्न चाहने नियम ३०ग. मा उल्लेखित योग्यता पुगेको व्यक्तिले अनुसूची–१७ बमोजिमको ढाँचामा दलालको इजाजतपत्रको लागि समितिको कार्यालयमा निवेदन दिनुपर्नेछ।

३०ख. <u>दलालको इजाजतपत्र दिनुपर्ने</u> : (१) नियम ३०क. बमोजिम दलालको इजाजतपत्रको लागि निवेदन प्राप्त भएपछि समितिले नियम ३०ग. बमोजिम निवेदकको योग्यता पुगे नपुगेको

✂ दोस्रो संशोधनद्वारा थप ।

σ पहिलो संशोधनद्वारा थप ।

जाँचबुझ गरी निजलाई दलालको रूपमा इजाजतपत्र दिन उपयुक्त देखेमा निवेदकको नाम अनुसूची–१८ बमोजिमको दर्ता किताबमा दर्ता गर्नुपर्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम निवेदकको नाम दर्ता किताबमा दर्ता गरिसकेपछि समितिले निवेदकसँग दलालको इजाजतपत्र बापत पच्चीस हजार रुपैयाँ दस्तुर लिई त्यस्तो निवेदकलाई अनुसूची १९ बमोजिमको ढाँचामा दलालको इजाजतपत्र दिनु पर्नेछ ।

३०ग. <u>दलालको लागि योग्यता</u> : दलालको इजाजतपत्रको लागि निवेदन दिने व्यक्तिले देहायका शर्तहरू पूरा गर्नु पर्नेछ ।

(क) प्रचलित कानूनको अधीनमा रही संगठित संस्थाको रूपमा मान्यता प्राप्त गरेको हुनु पर्ने ।

(ख) संगठित संस्थाको अधिकृत पुँजी समितिले तोकिदिए बमोजिमि हुनुपर्ने।

तर समितिले अधिकृत पुँजी निर्धारण गर्दा निश्चित मार्गदर्शन बनाई निर्धारण गर्नु पर्नेछ ।

(ग) संगठित संस्थाको अधिकृत पुँजीको पच्चीस प्रतिशत रकम कुनै वाणिज्य बैङ्कको मुद्दती खातामा जम्मा गर्नु पर्ने ।

(घ) संगठित संस्थाको मुख्य व्यवस्थापक भई काम गर्ने व्यक्ति बिमा सम्बन्धी कार्यमा पन्ध्र वर्षको अनुभव प्राप्त गरेको हुनु पर्ने ।

(ङ) समितिले तोकिदिएका अन्य शर्तहरू पूरा गर्नु पर्ने ।

३०घ. <u>दलालको इजाजतपत्र नवीकरण सम्बन्धी व्यवस्था</u> : (१) दलालको आफ्नो इजाजतपत्र नवीकरण गराउनको लागि ऐनको दफा ३१ को उपदफा (१) बमोजिमको म्यादभित्र नवीकरण दस्तुर बापत पच्चीस हजार रुपैयाँ समेत संलग्न राखी अनुसूची–२० बमोजिमको ढाँचामा समितिको कार्यालयमा निवेदन दिनु पर्नेछ । यसरी निवेदन प्राप्त भएमा समितिले त्यस्तो दलालको इजाजतपत्र नवीकरण गरिदिनु पर्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिमको म्यादभित्र कुनै दलालले आफ्नो इजाजतपत्र नवीकरणको लागि निवेदन दिन नसकेको कारण खुलाई समितिको कार्यालयमा निवेदन दिएमा सो कारण मनासिब देखिएमा समितिले नवीकरणले म्याद नाघेको पहिलो दुई महिनासम्मको लागि पाँच हजार रुपैयाँ र त्यस पछिको चार महीनासम्मको लागि प्रतिदिन दुई सय रुपैयाँ थप दस्तुर लिई त्यस्तो इजाजतपत्र नवीकरण गरिदिन सक्नेछ ।

३०ङ. **दलालको इजाजतपत्र दिन रोक लगाउन सक्ने** : यस नियमावलीमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि बिमा व्यवसायको बजार सम्बन्धी अध्ययन, अनुसन्धान तथा मूल्याङ्कनको आधारमा समितिले बिमक बिमकबीच माध्यमको रूपमा काम गर्न कसैलाई पनि कुनै निश्चित अवधिसम्मको लागि दलालको इजाजतपत्र नदिने गरी रोक लगाउन सक्नेछ ।

३०च. **दलालको इजाजतपत्र खारेज** : कुनै दलालको इजाजतपत्र ऐनको दफा ३३ बमोजिम खारेज भएमा त्यसरी खारेज भएको मितिले पाँच वर्षसम्मको अवधिको लागि निजलाई दलालको रूपमा काम गर्नको लागि अर्को इजाजतपत्र दिइने छैन ।

परिच्छेद–६

बिमा दाबी भुक्तानी सम्बन्धी व्यवस्था

३१. **जीवन बिमाको दाबी भुक्तानी प्रक्रिया** : (१) बिमकले जीवन बिमाको शुल्को अन्तिम किस्ता भुक्तान गरि सकेका बिमितको नाममा किस्ता भुक्तान गरेको मितिले पन्ध्र दिनभित्र त्यस्तो जीवन बिमाको दाबी भुक्तानी गर्नको लागि चाहिने बिमा लेख आदि कागजातहरू समेत संलग्न राखी दाबी भुक्तानी गर्न आउनको निमित्त भुक्तानी पूर्जी (डिस्चार्ज भाउचर) जारी गर्नुपर्ने छ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम बिमितले जीवन बिमाको दाबी भुक्तानीको निमित्त बिमा लेख तथा अन्य कागजातहरू र भुक्तानी पूर्जी समेत बिमकसमक्ष पेश गरेमा बिमकले आवश्यक जाँचबुझ गरी जीवन बिमा लेखको अवधि भुक्तान भएको सात दिनभित्र निजलाई जीवन बिमाको दाबी भुक्तानी दिनुपर्ने छ ।

(३) कुनै जीवन बिमा लेखको अवधि समाप्त हुनु अगावै सो बिमा लेख लिने बिमितको मृत्यु भएमा निजले इच्छाएको व्यक्ति भए निजले र कसैलाई इच्छाएको नभए

ऐनको दफा ३८ को उपदफा (१) मा उल्लिखित व्यक्तिहरूमध्ये सबै भन्दा नजिकको हकवालाले त्यस्तो जीवन बिमाको रकम लिनको लागि देहायका विवरणहरू खुलाई दाबी भुक्तानीको निवेदन बिमकसमक्ष पेश गर्नुपर्ने छ ।

(क) दाबी सम्बन्धी विवरण ।

(ख) बिमितको मृत्यु प्रमाणपत्र ।

(ग) दुर्घटनाबाट बिमितको मृत्यु भएको र त्यस्तो जोखिम जीवन बिमामा समावेश भएको भए बिमितको मृत्युको कारण सम्बन्धमा सरकारी चिकित्सकद्वारा गरिएको शव परीक्षणको प्रतिवेदन र सो नभए प्रहरी प्रतिवेदन ।

(घ) बिमितसँगको नाता प्रमाणपत्र ।

(ङ) उमेर प्रमाणित नभएको अवस्थामा उमेर प्रमाणित गर्ने कागजातहरू ।

(च) समितिद्वारा तोकिदिएका अन्य विवरणहरू ।

(४) उपनियम (३) बमोजिमको निवेदन प्राप्त भएपछि बिमकले जीवन बिमा दाबीको सम्बन्धमा पेश भएका कागजात समेतका विवरणहरू छानवीन गरी आवश्यक भए अन्य कुराहरू समेत बुझी आफूसमक्ष त्यस्ता कागजातहरू प्राप्त भएको मितिले पन्ध्र दिनभित्र दायित्व निर्धारण गरी दाबी भुक्तानी लिन आउनको निमित्त निवेदकको नाममा भुक्तानी पूर्जी (डिस्चार्ज भाउचर) जारी गर्नु पर्नेछ । यसरी जारी गरेको भुक्तानी पूर्जी निवेदकबाट प्राप्त भएको मितिले पन्ध्र दिनभित्र बिमकले बिमाको दाबी भुक्तानी गर्नुपर्ने छ ।

(५) उपनियम (४) बमोजिम बिमकले विवरणहरू छानवीन गर्दा दायित्व निर्धारण गरी बिमा दाबी भुक्तानी गर्नु नपर्ने देखेमा सो को कारण खोली त्यसको लिखित जानकारी निवेदकलाई दिनुपर्ने छ ।

३२. **<u>निर्जीवन बिमाको दाबी भुक्तानी प्रक्रिया</u>** : (१) निर्जीवन बिमा गर्ने बिमितले बिमा लेख बमोजिमको दाबी गर्नुपर्ने भएमा तत्सम्बन्धी सम्पूर्ण विवरणहरू खुलाई बिमकसमक्ष निवेदन दिनुपर्ने छ ।

नेपाल कानून आयोग

(२) उपनियम (१) बमोजिम निर्जीवन बिमाको दाबी भुक्तानीको निमित्त बिमितको निवेदन प्राप्त भएमा बिमकले आवश्यक जाँचबुझ गर्न आवश्यक परेमा तुरुन्त सर्भेयर खटाउन सक्नेछ ।

(३) उपनियम (२) बमोजिम खटिएको सर्भेयरले आवश्यक जाँचबुझ गरी पन्ध्र दिनभित्र बिमकको दायित्वको निर्धारण गरी त्यसको विस्तृत विवरण समेतको प्रतिवेदन बिमकसमक्ष पेश गर्नुपर्ने छ र त्यसबारे बिमा लेखको शर्त तथा सुविधाको अधीनमा रही बिमितले पाउन सक्ने रकम उल्लेख गरी बिमितलाई जानकारी दिनु पर्नेछ ।

(४) उपनियम (३) बमोजिम सर्भेयरले बिमकसमक्ष प्रतिवेदन पेश गरेको साधारणतया पैंतीस दिनभित्र बिमकले दायित्व ठहर गरी बिमितिलाई निर्जीवन बिमाको दाबी भुक्तानी गर्नुपर्ने छ ।

३३. उजुरी गर्न सक्ने : (१) नियम ३१ र ३२ बमोजिम बिमकले दायित्व निर्धारण नगरेमा वा गरे पनि बिमितलाई मर्का पर्ने गरी दायित्व निर्धारण गरेमा बिमितले त्यसको कारण समेत खोली समितिमा उजुरी गर्न सक्नेछ ।

σ(१क) उपनियम (१) बमोजिम समितिमा उजुरी पर्न आएमा समितिले सम्बन्धित बिमकलाई पन्ध्र दिनभित्र कारण खुलाई लिखित जवाफ पेश गर्न आदेश दिन सक्नेछ ।

σ(१ख) उपनियम (१क) बमोजिम लिखित जवाफ पेश हुन आएमा समितिले जाँचबुझ गरी आवश्यक भए बिमक वा बिमितसँग अन्य कुरा बुझ्न वा अन्य आवश्यक कागजात तथा विवरण पेश गर्न आदेश दिन सक्नेछ ।

σ(१ग) उपनियम (१क) वा (१ख) बमोजिम लिखित जवाफ वा आवश्यक कागजात वा विवरण पेश हुन नआएमा समितिले त्यस्तो उजुरी उपर एकतर्फी निर्णय गरी सोको जानकारी सम्बन्धित बिमकलाई दिनु पर्नेछ ।

σ पहिलो संशोधनद्वारा थप ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम परेको उजुरी उपर समितिले जाँचबुझ गर्दा बिमकले दायित्व निर्धारण गर्नुपर्नेमा दायित्व निर्धारण नगरेको देखिएमा समितिले बिमकलाई दायित्व निर्धारण गर्न वा पुनः दायित्व निर्धारण गर्न आदेश दिन सक्नेछ ।

*(३) ....

✱३३क. **क्षतिपूर्ति रकममा व्याज भुक्तानी गर्नुपर्ने** : ऐनको दफा १७ को उपदफा (६) बमोजिम क्षतिपूर्ति रकममा वाणिज्य बैङ्कहरूले मुद्दती खातामा प्रदान गरिने प्रचलित ब्याजदरमा नघट्ने गरी ब्याज भुक्तानी गर्नु पर्नेछ ।

परिच्छेद–७

विविध

३४. **सल्लाहकार समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार** : सल्लाहकार समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहायबमोजिम हुनेछ :–

(क) बिमा दर कायम गर्ने सम्बन्धमा आवश्यक नीति निर्धारण गर्ने ।

(ख) बिमा दरमा एकरूपता कायम गर्ने सम्बन्धमा आवश्यक नीति निर्धारण गर्न विभिन्न सेमिनार, गोष्ठी तथा सम्मेलन संचालन गर्ने ।

(ग) कायम गरिएको बिमा दर लागू भए नभएको सम्बन्धमा रेखदेख सुपरीवेक्षण, मूल्याङ्कन गर्ने र आवश्यकतानुसार समितिसमक्ष उपयुक्त सुझाव पेश गर्ने ।

(घ) बिमा व्यवसायको स्वच्छ संचालन एवं विकासको निमित्त समितिलाई आवश्यक सुझाव दिने ।

३५. **बिमाङ्कीको योग्यता** : समितिबाट मान्यता प्राप्त इन्स्टिच्यूट अफ एक्च्यूयरीबाट फेलोसिप उपाधि हासिल गरेको व्यक्तिले यस नियमावली बमोजिम बिमांकीको काम गर्न सक्नेछ ।

---

* पहिलो संशोधनद्वारा खारेज ।

✱ दोस्रो संशोधनद्वारा थप ।

३६. **<u>बिमांकीले पेश गरेको जीवन बिमा व्यवसायको मूल्याङ्कन बमोजिम गर्न स्वीकृति लिनु पर्ने :</u>** बिमांकीले नेपालभित्र जीवन बिमा व्यवसायको मूल्याङ्कन गरेको प्रतिवेदन समितिमा पेश गरी मूल्याङ्कन अनुसारको व्यवस्था गर्न समितिको स्वीकृति लिनु पर्नेछ ।

σ३६क.**<u>सवारी दुर्घटना बिमा गर्ने बिमितलाई प्रमाणपत्र दिनुपर्ने</u>** : बिमकले सवारी दुर्घटना बिमा गर्ने बिमितलाई अनुसूची–२१ बमोजिमको ढाँचामा बिमाको प्रमाणपत्र दिनु पर्नेछ ।

σ३६ख.**<u>कानून अधिकृत नियुक्त गर्नु पर्ने</u>** : बिमकले नेपाल ⁂............ भित्रको आफ्नो प्रधान कार्यालयमा पूरा कार्यालय समय काम गर्ने एक कानून अधिकृत नियुक्त गर्नु पर्नेछ ।

σ३६ग.**<u>बिमा शुल्क नबुझाएसम्म कारोबार भएको नमानिने</u>** : बिमितले बिमकसित बिमा गरे बापत बुझाउनु पर्ने बिमा शुल्कको रकम नबुझाएसम्म निजहरूको बीचमा बिमा सम्बन्धी कारोबार भएको मानिने छैन ।

३७. **<u>प्रतिलिपि दिने</u>** : (१) यस नियमावली बमोजिम दिइएको प्रमाणपत्र वा 📖<u>बिमा अभिकर्ता सर्भेयर वा दलाल</u>को इजाजतपत्र हराएमा, च्यातिएमा, कुनै कारणले नासिएमा वा नवीकरण गर्ने ठाउँ नभई अर्को लिनुपर्ने भएमा सो कुरा खुलाई सम्बन्धित बिमक वा 📖<u>बिमा अभिकर्ता सर्भेयर वा दलाल</u>ले त्यस्तो प्रमाणपत्र वा इजाजतपत्रको प्रतिलिपिको लागि लाग्ने दस्तूर एक सय रुपैयाँ संलग्न राखी अनुसूची–१६ बमोजिमको ढाँचामा समितिको कार्यालयमा निवेदन दिनु पर्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम प्रतिलिपिको लागि निवेदन प्राप्त भएमा समितिले सम्बन्धित निवेदकलाई त्यस्तो प्रमाणपत्र वा इजाजतपत्रको प्रतिलिपि दिनु पर्नेछ ।

३८. **<u>निरीक्षण तथा निर्देशन</u>** : (१) समितिले बिमकले गर्ने बिमा व्यवसायका सम्बन्धमा निरीक्षण गरी समय समयमा आवश्यक निर्देशन दिन सक्नेछ । यसरी समितिले दिएको निर्देशनको पालना गर्नु सम्बन्धित बिमकको कर्तव्य हुनेछ ।

σ पहिलो संशोधनद्वारा थप ।

⁂ पहिलो संशोधनद्वारा झिकिएको ।

📖 पहिलो संशोधनद्वारा संशोधित ।

(२) समितिबाट निरीक्षँणको सिलसिलामा खटिएका अधिकृतले मागेको विवरण, हिसाब किताब लगायतका अन्य कागजातहरू हेर्न, जाँच्न दिने बिमक तथा सम्बन्धित सबैको कर्तव्य हुनेछ ।

३९. **अनुसूचीमा हेरफेर गर्न सक्ने** : नेपाल सरकारले समितिको सल्लाह लिई नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशित गरी अनुसूचीहरूमा आवश्यक थपघट वा हेरफेर गर्न सक्नेछ ।

४०. **खारेजी** : बिमा नियमहरू, २०२६ खारेज गरिएको छ । ·

नेपाल कानून आयोग

· द्रष्टव्य : केही नेपाल कानून संशोधन गर्ने ऐन, २०६३ द्वारा रुपान्तर भएका शब्दहरु :
"श्री ५ को सरकार" को सट्टा "नेपाल सरकार" ।

अनुसूची–१

(नियम ७ को उपनियम (१) सँग सम्बन्धित)

बिमकको दर्ताको लागि निवेदन

फोटो

श्री अध्यक्ष

बिमा समिति ।

बिमा ऐन, २०४९ को दफा १० को उपदफा (२) तथा बिमा नियमावली, २०४९ को नियम ७ को उपनियम (१) बमोजिम बिमकको रूपमा नाम दर्ता गरी प्रमाणपत्र पाउनको निमित्त लाग्ने रु. पचास हजार दस्तूर सहित देहायका विवरणहरू खुलाई निवेदन गरेको छु ।

१. संस्थाको नाम र ठेगाना :–

२. प्रधान कार्यालयको ठेगाना :–

(क) अञ्चल :– (ख) जिल्ला :–

(ग) नगर/गाउँ :– (घ) टेलिफोन :–

३. नेपाल »............ भित्रका प्रधान तथा शाखा कार्यालयहरूको नाम र पूरा ठेगाना :–

४. प्रमुख व्यवस्थापकको नाम र ठेगाना :–

५. लेखापरीक्षकको नाम र ठेगाना :–

६. कर्मचारीहरूको संख्या :–

(क) नेपाली नागरिक :–

(ख) गैर नेपाली नागरिक :–

७. बिमा अभिकर्ताको संख्या :–

(क) नेपाली नागरिक :–

(ख) गैर नेपाली नागरिक :–

८. संगठित संस्था दर्ता गराएको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि :–

९. अन्य विवरण :–

निवेदकको,

सही :–

नाम :–

ठेगाना :–

मिति :–

» पहिलो संशोधनद्वारा झिकिएको ।

नेपाल कानून आयोग

अनुसूची–२
(नियम ८ को उपनियम (१) सँग सम्बन्धित)

<u>बिमकको दर्ता किताब</u>

आ.ब.:–

दर्ता नं.	बिमकको नाम, थर र पूरा ठेगाना	बिमकले गर्ने बिमा व्यवसाय	कैफियत

नेपाल कानून आयोग

अनुसूची–३

(नियम ८ को उपनियम (२) सँग सम्बन्धित)

बिमकको प्रमाणपत्र

श्री ....

....

तपाईलाई बिमा ऐन, २०४९ को दफा १० को उपदफा (३) तथा बिमा नियमावली २०४९ को नियम ८ को उपनियम (१) बमोजिम बिमकको रूपमा दर्ता गरी देहायमा उल्लेख भए बमोजिम बिमा व्यवसाय गर्न पाउने गरी यो प्रमाणपत्र दिइएको छ ।

१. बिमा व्यवसायको किसिम :–

२. बिमा व्यवसाय गर्न पाउने क्षेत्र :–

३. अन्य कुराहरू :–

(क)

(ख)

प्रमाणपत्र दिनेको

सही :–

नाम :–

दर्जा :–

मिति :–

कार्यालयको छाप :–

नवीकरण सम्बन्धी विवरण

नवीकरणको अवधि	नवीकरण गर्नेको हस्ताक्षर र मिति	कैफियत

नेपाल कानून आयोग

अनुसूची–४

(नियम ९ को उपनियम (१) सँग सम्बन्धित)

बिमकको दर्ताको नवीकरणको लागि निवेदन

श्री अध्यक्ष,

बिमा समिति ।

मैले त्यस समितिबाट मिति .... मा लिएको बिमकको प्रमाणपत्रको अवधि मिति .... मा समाप्त हुने भएकोले बिमा नियमावली, २०४९ को नियम ९ को उपनियम (१) बमोजिम लाग्ने दस्तूर संलग्न राखी प्रमाणपत्र नवीकरणको लागि अनुरोध गर्दछु ।

निवेदकको,

सही :–

नाम :–

ठेगाना :–

मिति :–

नेपाल कानून आयोग

अनुसूची–५ खण्ड "क"

(बिमा नियम १४ को उपनियम (१) सँग सम्बन्धित)

बिमकको नाम :–

शाखा :–

१. संगठित संस्था भएको मिति :–

२. नियम बमोजिम दर्ता भएको मिति :–

३. नेपाल ⏭...........भित्र बिमा व्यवसाय शुरु गरेको मिति :–

४. नेपाल ⏭...........भित्र खुलेका शाखा कार्यालयको विवरण :–

५. पछिल्लो वार्षिक विवरण पश्चात संगठित संस्थाको मुख्य कुराहरूमा कुनै संशोधन भएको छ, छैन ? छ भने उल्लेख गर्ने :–

६. कर्मचारीको संख्या :–

(क) नागरिक,

(ख) अनागरिक,

७. गत वर्ष पुनर्बिमकसँग पुनर्बिमा सम्बन्धित भएमा सम्झौता वा कुनै परिवर्तन भएको छ, छैन ? यदि छ भने सो संशोधन (एडेन्डम) पेश गर्ने :–

⏭ पहिलो संशोधनद्वारा झिकिएको ।

नेपाल कानून आयोग

बिमाको किसिम :-

अनुसूची–५ खण्ड “ख”

(नियम १४ को उपनियम (१) सँग सम्बन्धित)

नेपाल भित्र भएको दाबी तथा तत्सम्बन्धी अन्य खर्चहरुको विवरण

१	२ पाँच आ.व. अघि र सो भन्दा अघिको वर्षको	३ चार आ.व. अघि	४ चार आ.व. अघि २+३ को	५ तीन आ.व. अघि	६ तीन आ.व. अघि र ४+५ को	७ दुई आ.व. अघि	८ दुई आ.व. अघि र ६+७ को	९ एक आ.व. अघि	१० एक आ.व. अघि र ८+९ को	११ चालू आ.व.	१२ चालू आ.व. र सो भन्दा अघि १०+११ को
१. पाँच आ.व. अघिसम्मको भुक्तानी गर्न बाँकी दाबी २. चार आ.व. को अवधिमा भुक्तानी भएको दाबी ३. चार आ.व. अघिसम्मको भुक्तानी गर्न बाँकी दाबी ४. दाबीको लागि व्यवस्था गरिएकोमा देखिन आएको भिन्नता ५. फरक प्रतिशत											
६. तीन आ.व. अघिको अवधिमा तिरको दाबी											

नेपाल कानून आयोग

७. तीन आ.व. अघिसम्म नतिरेको दाबी ८. बढी वा घटी ९. अनुपात											
१०. दुई आ.व. अघिको अवधिमा तिरेको दाबी ११. दुई आ.व. अघिसम्म नतिरेको दाबी १२. बढी वा घटी १३. अनुपात											
१४. एक आ.व. अघिको अवधिमा तिरको दाबी १५. एक आ.व. अघिसम्म नतिरेको दाबी १६. घटी वा बढी १७. अनुपात											
१८. चालू आ.व. को अवधिमा तिरेको १९. चालू आ.व. सम्म नतिरेको दाबी २०. बढी वा घटी २१. अनुपात											

नेपाल कानून आयोग

अनुसूची–५ खण्ड "ग"

(नियम १४ को उपनियम (१) सँग सम्बन्धित)

अघिल्लो आ.व. को अन्त्य सम्ममा तिर्न बाँकी रहेको दाबीहरुको लागि छुट्याइएको व्यवस्थाको विवरण

बिमाको किसिम	तिर्न बाँकी रहेको दाबीको लागि गरिएको खुद व्यवस्थाको जम्मा				🕮जानकारीमा आएको तर भुक्तानी नगरिएका पक्षको लागि छुट्याइएको खूद व्यवस्था			
१. जीवन, अग्नी, सामुद्रिक, मोटर, हवाई तथा ठेकेदार जोखिम बिमा तथा इन्जिनियरिङ बिमा २. विविध बिमा अन्तर्गत (छुट्टा छुट्टै खुलाउने)	अघिल्लो आ.व. को अन्त्यसम्मको खुद व्यवस्था १	अघिल्लो आ.व. हरुको दाबी वापत यस आ.व. भरिमा तिरेको खुद रकम २	अघिल्लो आ.व. हरुको दाबीको लागि यस आ.व. को अन्त्यमा छुट्टाइएको खुद व्यवस्था ३	घटी वा बढी (१–२–३) ४	अघिल्लो आ.व. को अन्त्यसम्म को ५	अघिल्लो आ.व. निम्ति यस आ.व. भरिमा तिरेको खुद रकम ६	अघिल्लो आ.व. हरुको निम्ति छुट्टयाइएको खुद व्यवस्था ७	घटी वा बढी (५–६–७) ८
१. जीवन (क) व्यक्तिगत (ख) व्यवसायिक (ग) जम्मा								
२. अग्नी (क) व्यक्तिगत (ख) व्यवसायिक (ग) जम्मा								

🕮 पहिलो संशोधनद्वारा संशोधित ।

३. सामुद्रिक (क) व्यक्तिगत (ख) व्यवसायिक (ग) जम्मा								
४. हवाई								
५. मोटर कार–तेश्रो पक्ष (क) मोटर कार तथा यात्रु व्यक्तिगत दुर्घटना (ख) अन्य खुलाउने								
६. ठेकेदार जोखिम तथा इन्जिनियरिङ								
७. विविध (छुट्टा छुट्टै खुलाउने)								

नेपाल कानून आयोग

अनुसूची–५ खण्ड “घ”

(नियम १४ को उपनियम (१) सँग सम्बन्धित)

<u>बिमा शुल्क तथा दावी विवरण</u>

बिमकको नाम :–

बिमाको किसिम	बिमा शुल्क (फिर्ता बिमा शुल्क कटाइ)				आ.व.	आ.व. को	खूद बिमा	दाबीमा भएको (साल्वेज तथा अन्य खर्च कटाइ)			
जीवन, अग्नी, सामुद्रिक, मोटर, हवाई तथा ठेकेदार जोखिम बिमा तथा इन्जिनियरिङ बिमा, विविध बिमा अन्तर्गत (छुट्टा छुट्टै खुलाउने)	पुनर्बिमा अगाडिको कुल बिमा शुल्क आम्दानी १	पुनर्बिमा बापत आर्जन भएको बिमा शुल्क २	पुनर्बिमा बापत भुक्तानी गरेको बिमा शुल्क ३	(१+२–३) खूद बिमा शुल्क ४	को शुरुमा असूल हुन बाँकी बिमा शुल्क ५	अन्त्यमा असूल हुन बाँकी बिमा शुल्क ६	शुल्क आम्दनी (४+५–६) ७	बिमक तर्फको कुल दाबी रकम ८	पुनर्बिमा लिए बापतको दाबी रकम ९	पुनर्बिमा भएको बाट प्राप्त दावी रकम १०	खूद व्यहोरिएको दाबी (८+९–१०) ११
१. जीवन (क) व्यक्तिगत (ख) व्यवसायिक जम्मा											
२. अग्नी (क) व्यक्तिगत (ख) व्यवसायिक जम्मा											
३. सामुद्रिक											

नेपाल कानून आयोग

(क) व्यक्तिगत (ख) व्यवसायिक जम्मा											
४. हवाई											
५.मोटर कार–तेश्रो पक्ष (क) मोटर कार तथा यात्रु व्यक्तिगत दुर्घटना (ख) अन्य खुलाउने											
६.ठेकेदार जोखिम तथा इन्जिनियरिङ											
७.विविध (छुट्टा छुट्टै खुलाउने) ।											

नेपाल कानून आयोग

अनुसूची–५ खण्ड “ङ”

(नियम १४ को उपनियम (१) सँग सम्बन्धित)

<u>दाबीको विवरण (विदेशमा गरिएको पुनर्बिमा)</u>

बिमकको नाम :–

व्यवसायको प्रकार	पुनर्बिमा दिए (सिडेड) बापत भुक्तानी गरिएको पुनर्बिमा शुल्क					पुनर्बिमाबाट व्यहोरिएको दाबी रकम				
	कोटा शेयर	सल्पर्स	एक्सेस अफ लस	फेकल्टेटिभ	जम्मा	कोटा शेयर	सल्पर्स	एक्सेस अफ लस	फेकल्टेटिभ	जम्मा
१. अग्नि २. सामुद्रिक ३. मोटर ४. हवाई ५. ठेकेदार जोखिम तथा इन्जिनियरिङ्ग ६. विविध विषय खुलाइ (क) (ख) (ग)										
जम्मा :–										

नेपाल कानून आयोग

अनुसूची–५ खण्ड “च”

(नियम १४ को उपनियम (१) सँग सम्बन्धित)

दाबीको विवरण (स्वदेशमा गरिएको पुनर्बिमा)

बिमकको नाम :–

व्यवसायको प्रकार	पुनर्बिमा दिए (सिडेड) बापत भुक्तानी गरिएको पुनर्बिमा शुल्क					पुनर्बिमाबाट व्यहोरिएको दाबी रकम				
	कोटा शेयर	सल्पर्स	एक्सेस अफ लस	फेकल्टेटिभ	जम्मा	कोटा शेयर	सल्पर्स	एक्सेस अफ लस	फेकल्टेटिभ	जम्मा
१. अग्नि २. सामुद्रिक ३. मोटर ४. हवाई ५. ठेकेदार जोखिम तथा इन्जिनियरिङ्ग ६. विविध- विषय खुलाइ (क) (ख) (ग)										
जम्मा :–										

नेपाल कानून आयोग

अनुसूची–५ खण्ड “छ”

(नियम १४ को उपनियम (१) सँग सम्बन्धित)

बिमकको नाम :–

१. नेपाल दर्ता भएका बिमकहरूलाई दिएको पुनर्बिमा

पुनर्बिमकको नाम	भुक्तानी बिमा शुल्क	प्राप्त कमिशन	दावी रिकभरी
१			
२			
३			

नेपाल कानून आयोग

अनुसूची–५ खण्ड “ज”

(नियम १४ को उपनियम (१) सँग सम्बन्धित)

बिमकको नाम :–

२. <u>विदेशी पुनर्बिमकलाई दिएको पुनर्बिमा</u>

पुनर्बिमकको नाम	भुक्तानी बिमा शुल्क	प्राप्त कमिशन	दावी रिकभरी
१			
२			
३			

नेपाल कानून आयोग

अनुसूची–५ खण्ड "झ"

(नियम १४ को उपनियम (१) सँग सम्बन्धित)

बिमकको नाम :–

३. नेपाल ⏭............ मा दर्ता भएका बिमकहरूबाट प्राप्त पुनर्बिमा

पुनर्बिमकको नाम	पुनर्बिमा लिए बापत बिमा शुल्क आम्दानी	भुक्तानी दिएको कमिशन	भुक्तानी दिएको दाबी
१			
२			
३			

⏭ पहिलो संशोधनद्वारा झिकिएको ।

नेपाल कानून आयोग

अनुसूची–५ खण्ड "ञ"

(नियम १४ को उपनियम (१) सँग सम्बन्धित)

बिमकको नाम :–

४. <u>विदेशी बिमकहरूबाट प्राप्त पुनर्बिमा</u>

पुनर्बिमकको नाम	भुक्तानी बिमा शुल्क	प्राप्त कमिशन	दावी रिकभरी
१			
२			
३			

नेपाल कानून आयोग

अनुसूची–५ खण्ड "ट"

(नियम १४ को उपनियम (१) सँग सम्बन्धित

साल .... को वासलात

	जीवन बिमा	निर्जीवन बिमा	जम्मा		जीवन बिमा	निर्जीवन बिमा	जम्मा
शेयर पूँजी				स्थिर सम्पत्ति			
अधिकृत पूँजी				लगानी र कर्जा			
रु. .... दरको .... शेयरहरु				लगानीः			
जारी पूँजी				नेपाल सरकारको धितोपत्र			
रु. .... दरको .... शेयरहरु				बैङ्क मुद्दती खाता			
चुक्ता पूँजी				शेयर (सरकारी तथा गैर सरकारी बेग्लै खुलाउने)			
रु. .... दरको .... शेयहरु				ऋण पत्र			
शेयर प्रिमियम हिसाब				रियल स्टेट			
(विवरण खुलाउने)				अन्य विवरण खुलाउने			
बिमा कोष				कर्जा			
जीवन बिमा				(विवरण खुलाउने)			
अग्नी बिमा				चालू सम्पत्ति			
सामुद्रिक बिमा				बैङ्क तथा नगद मौज्दात			
हवाई बिमा				अल्पकालिन लगानी			
मोटर बिमा				किस्ता, प्रिमियम			

नेपाल कानून आयोग

ठेकेदार जोखिम तथा इन्जिनियरिङ्ग विविध बिमा दीर्घकालिन ऋण (सुरक्षित तथा असुरक्षित बेग्लै खुलाउने) चालू दायित्व तथा व्यवस्था चालू दायित्व सूचित गरिएका तथा बाँकी हुन आएका दाबी बापत अनुमानित दायित्व एन्वीटी बापत दिन बाँकी पुनर्बिमकलाई दिन बाँकी पुनर्बिमा प्रिमियम रिजर्भ अभिकर्ता कमिशन अल्पकालीन ऋण अन्य (विवरण खुलाउने) व्यवस्था आयकर व्यवस्था लाभाँश व्यवस्था				अभिकर्ताबाट प्राप्त हुन बाँकी प्रिमियम अन्य विमकबाट प्राप्त हुन बाँकी अन्य पेश्कीः कर्मचारी पेश्की अन्य पेश्की अग्रीम भुक्तानी विविध नाफा नोक्सान अन्य			

नेपाल कानून आयोग

अनुसूची–५ खण्ड "ट" सँग संलग्न गर्नुपर्ने

टिप्पणीहरू (संलग्न गर्नुपर्ने) :

१. कुनै सम्पत्ति, दायित्व, पुँजी, जगेडालाई जीवन बिमा तथा निर्जीवन बिमातर्फ हालको सन्दर्भमा छुटयाउन नसकिने भएमा निर्जीवन बिमाको महलमा देखाउनु पर्दछ ।

२. कुनै सम्पत्तिमाथि बिमकको पूर्ण तथा असीमित स्वामित्व नभएमा सो को स्पष्ट जानकारी दिनु पर्दछ ।

३. बिल डिस्काउण्ट गरे वापत, शेयर वापत माग नभएको रकम तथा वासलातमा नपरेका अन्य संभावित दायित्वलाई भैपरी आउने दायित्वमा देखाउनु पर्दछ ।

४. स्थिर सम्पत्तिलाई परल मोलमा ह्रास कटाई खुद बाँकी मोलमा देखाउनु पर्दछ । स्थीर सम्पत्तिको परल मोल, प्रस्तुत वर्षमा थप तथा घट गत वर्षसम्मको ह्रास, प्रस्तुत वर्षको ह्रास, जम्मा ह्रास, खूद बाँकी मोल देखिने गरी विवरण संलग्न गर्नुपर्ने छ ।

५. लगानीलाई परल मोलमा देखाउनु पर्दछ । प्रिफरेन्स शेयर तथा साधारण शेयर बेग्ला बेग्लै देखाउनु पर्दछ । सहायक कम्पनीको शेयरमा लगानी बेग्लै देखाउनु पर्दछ ।

६. अल्पकालीन लगानी भनेको १ वर्षभित्र भुक्तानी हुने निम्नलिखित लगानी संझनु पर्दछ ।

(क) मुद्दती हिसाब

(ख) नेपाल सरकारको धितोपत्र

(ग) पूर्ण सुरक्षित अन्य निक्षेप

नेपाल कानून आयोग

७. लिएको कर्जामा धितो बन्धक भएको कर्जा र नभएको कर्जा बेग्ला बेग्लै देखाउनु पर्दछ ।

८. धितो बन्धक भएको कर्जामध्ये निम्नलिखित कर्जाहरू बेग्ला बेग्लै देखाउनु पर्दछ ।

(क) नेपालभित्रको सम्पत्ति धितोमा कर्जा

(ख) सरकारी धितोपत्रको धितोमा कर्जा

(ग) बिमा लेखमा कर्जा

(घ) शेयर वा डिवेन्चरको धितोमा कर्जा ।

९. सहायक कम्पनीलाई कर्जा दिएको भए बेग्लै देखाउनु पर्छ ।

१०. विविधको अन्यमा ख्याति, प्रारम्भिक तथा संचालन अघिको खर्च, विकास खर्च, ऋण पत्र जारी गरेकोमा छुट, अन्य खर्च जसलाई भविष्यमा खर्च लेखिने छ आदि खर्चहरू उपयुक्त शीर्षक अन्तर्गत देखाउनु पर्दछ ।

११. वासलात साथ अनुसूची ५ खण्ड "ठ" अनुसारको नाफा नोक्सान हिसाब तथा अनुसूची ५ खण्ड "ढ" अनुसारको प्रत्येक बिमा व्यवसायको आय व्यय विवरण संलग्न गर्नुपर्नेछ ।

१२. संचालक, व्यवस्थापक तथा तिनीहरूको नातेदारबाट प्राप्त हुन बाँकी रकम एवं संचालक, व्यवस्थापक तथा तिनीहरूको नातेदारको हित भएको कम्पनी, साझेदारी फर्मबाट प्राप्त हुन बाँकी रकमको विवरण संलग्न गर्नु पर्नेछ ।

१३. जीवन बिमातर्फ प्राप्त कुल प्रिमियममध्ये प्रथम र नवीकरण बिमा शुल्क छुट्टै खुलाउनु पर्नेछ।

१४. जीवन बिमा तथा निर्जीवन बिमाको एउटै वासलात बनाउन नसकिने भएमा बेग्ला बेग्लै बनाउनु पर्नेछ ।

अनुसूची–५ खण्ड "ठ"

(नियम १४ को उपनियम (१) सँग सम्बन्धित)

बिमकको नाम :–

<u>………… साल आषाढ मसान्तसम्मको नाफा नोक्सानको हिसाब</u>

आ.व.	खर्चको विवरण		आ.व.	आम्दानीको विवरण	आ.व.	आ.व.	आ.व.
	व्यवस्थापन खर्च (आय व्यय हिसाबमा नपरेको) हिसाबमा नोक्सान			लगानी तथा कर्जामा ब्याज			
	अग्नि बिमा व्यवसाय सामुद्रिक बिमा व्यवसाय हवाई बिमा व्यवसाय मोटर बिमा व्यवसाय ठेकेदार जोखिम तथा इन्जिनियरिङ विविध नाफा नोक्सान हिसाबबाट सारेको			नेपाल सरकारको धितोपत्र शेयरमा लाभाँश बैङ्क मुद्दती खाता अन्य (विवरण खुलाउने) अन्य आय (विवरण खुलाउने) हिसाबमा बचत			
	जीवन बिमा व्यवसायबाट नोक्सान संढ्रिग्ध आसामी व्यवस्था आयकरको लागि व्यवस्था जगेडा (विवरण खुलाउने) लाभाँशको लागि व्यवस्था कर्मचारी कल्याण कोष कर्मचारी उपदान तथा निवृत्तिभरण कोष			अग्नि बिमा व्यवसाय सामुद्रिक बिमा व्यवसाय हवाई बिमा व्यवसाय मोटर बिमा व्यवसाय ठेकेदार जोखिम तथा इन्जिनियरिङ विविध बिमा व्यवसाय नाफा–नोक्सान हिसाबबाट सारेको नाफा जीवन बिमा व्यवसायबाट नाफा			
	जम्मा			जम्मा			

नेपाल कानून आयोग

अनुसूची–५ खण्ड “ड”

(नियम १४ को उपनियम (१) सँग सम्बन्धित)

बिमकको नाम :

<u>श्रावण .... देखि आषाढ मसान्त .... सम्मको आय व्यय विवरण</u>

आ.व.	व्यय			आ.व.	आय		
	बिमालेख अन्तर्गत दाबी कट्टी पुनर्बिमा				प्रिमियम कट्टी पुनर्बिमा		
	भुक्तानी भएको मृत्यु दाबी भुक्तानी भएको अवधि भुक्तानी दाबी आर्थिक वर्षको अन्त्यमा स्वीकृति अथाव सूचित मृत्यु तथा अवधि भुक्तानी दाबी बापत अनुमानित दायित्व मृत्यु अवधि कट्टीः गत वर्षको अन्त्यमा रहेको मृत्यु तथा अवधि भुक्तानी दाबी वापत अनुमानित दायित्व एन्वीटी कट्टी पुनर्बिमा समर्पण मूल्य अभिकर्ता कमिशन				प्रथम नवीकरण एन्वीटी बापत प्राप्त कट्टी पुनर्बिमा पुनर्बिमा गराएकोमा कमिशन लगानी तथा कर्जामा ब्याज		
	प्रथम नवीकरण व्यवस्थापन खर्च (विवरण खुलाउने) कर्जामा ब्याज अप्राप्य ऋण अन्य खर्च (विवरण खुलाउने) खूद वचत जिवन बिमा हिसाबमा सारेको नाफा नोक्सान हिसाबमा नाफा सारेको				नेपाल सरकारको ऋण पत्र बैङ्क मुद्दती खाता बिमा लेखमा कर्जा अन्य आय (विवरण खुलाउने) वर्षको प्रारम्भमा जीवन बिमा कोष आय व्यय हिसाबबाट बाँकी ल्याएको नाफा नोक्सान हिसाबमा नोक्सान सारेको		

अनुसूची–५ खण्ड "ढ"

(नियम १४ को उपनियम (१) सँग सम्बन्धित)

अग्नि, सामुद्रिक, मोटर, ठेकेदार, जोखिम तथा इन्जिनियरिङ,

विविध बिमा व्यवसायको आय व्यय हिसाब

गत वर्ष	व्यय	रकम	गत वर्ष	आय	रकम
	दावी भुक्तानी अभिकर्ता कमिशन व्यवस्थापन खर्च पुनर्बिमा लिए बापत कमिशन बिमा कोष (आर्थिक वर्षको अन्त्यमा) अनुपार्जित बिमा शुल्क दाबी बापत अनुमानित दायित्व (सूचित नभएका संभावित दाबी समेत) (आई.बि.एन.आर.) बचत नाफा नोक्सान हिसाबमा सारेको			बिमा कोष (आर्थिक वर्षको प्रारम्भमा) अनुपार्जित बिमा शुल्क दाबी बापत अनुमानित दायित्व (सूचित नभएका संभावित दाबी समेत) प्रिमियम कट्टी पुनर्बिमा पुनर्बिमा दिएकोमा कमिशन	
	जम्मा			जम्मा	

नेपाल कानून आयोग

अनुसूची–६

(नियम १४ को उपनियम (२) सँग सम्बन्धित)

सम्पत्ति र दायित्वको विवरण

सम्पत्ति (बजार मूल्य वा खूद प्राप्त हुन सक्ने मूल्यमा)

स्थिर सम्पत्ति

लगानी

चालू सम्पत्ति

कुल सम्पत्ति (क) ....

दायित्व

बिमा कोष

दीर्घकालीन ऋण वापत तिर्न बाँकी किस्ता तथा व्याज

चालू दायित्व

आयकर व्यवस्था

लाभाँश व्यवस्था

कुल दायित्व (ख) ....

दायित्व भन्दा सम्पत्ति बढी । घटी (क–ख) ....

द्रष्टव्यः

१. चालू सम्पत्तिमा मसलन्द, छपाइ तथा काम नलाग्ने अन्य मालसामान सामावेश गर्न पाइने छैन ।

२. बाँकी प्रिमियमको हकमा ऐनद्वारा मान्यता दिएको बाहेक अन्य बाँकी प्रिमियम समावेश गर्न पाइने छैन ।

३. कुनै विशेष दायित्व पूरा गर्न खडा गरिएको जगडा दायित्वमा समावेश गर्नु पर्नेछ ।

४. सम्पत्तिको मूल्याङ्कनको तरिका, आधार टिप्पणीद्वारा खुलाउनु पर्नेछ ।

५. विदेशी कम्पनीले नेपाल बाहिर सम्पत्ति तथा दायित्व समावेश गर्न पाइने छैन ।

नेपाल कानून आयोग

अनुसूची–७
(नियम १९ सँग सम्बन्धित)
<u>बिमा अभिकर्ताको इजाजतपत्रको लागि निवेदन</u>

फोटो

श्री अध्यक्ष
बिमा समिति ।

बिमा ऐन, २०४९ को दफा ३० को उपदफा (१) बमोजिम बिमा अभिकर्ता भई काम गर्ने इजाजतपत्रको लागि [०]<u>तालिम पूरा गरेको प्रमाणपत्र तथा</u> सम्बन्धित बिमकको सिफारिश सहित देहायका विवरणहरू खुलाइ निवेदन गरेको छु ।

१. पेशा :–
२. बिमा अभिकर्ता भई काम गर्नको लागि सिफारिश गर्ने बिमकको नाम :–
३. पहिला कुनै बिमकले नियुक्ति गरेको भए सो बिमकको नाम :–
४. पहिला बिमा अभिकर्ता भई काम गरेको भए त्यसको विवरण :–
५. अन्य कुराहरू :–

निवेदकको,
सही :–
नाम :–
ठेगाना :–
मिति :–

नेपाल कानून आयोग

[०] पहिलो संशोधनद्वारा थप ।

अनुसूची–८
(नियम २० को उपनियम (१) सँग सम्बन्धित)

बिमा अभिकर्ताको दर्ता किताब

आ.व.–

दर्ता नं.	बिमा अभिकर्ताको नाम, थर र पूरा ठेगाना	बिमा अभिकर्ताले गर्ने कार्य क्षेत्र	कैफियत

नेपाल कानून आयोग

अनुसूची–९

(नियम २० को उपनियम (२) सँग सम्बन्धित)

बिमा अभिकर्ताको

<u>इजाजतपत्र</u>

इजाजतपत्र नं.

फोटो

श्री ....

....

तपाईंलाई बिमा ऐन, २०४९ को दफा ३० को उपदफा (२) तथा बिमा नियमावली, २०४९ को नियम २० को उपनियम (२) बमोजिम .... बिमकको बिमा अभिकर्ता भई काम गर्न पाउने गरी इजाजतपत्र दिइएको छ ।

कार्यालयको छाप

इजाजतपत्र दिनेको,

सही :–

नाम :–

दर्जा :–

मिति :–

<u>नवीकरण व्यहोरा</u>

नवीकरणको अवधि	नवीकरण गर्नेको हस्ताक्षर र मिति	कैफियत

नेपाल कानून आयोग

अनुसूची–१०

(नियम २२ को उपनियम (१) सँग सम्बन्धित)

<u>बिमा अभिकर्ताको इजाजतपत्र नवीकरणको लागि निवेदन</u>

श्री अध्यक्ष,

बिमा समिति ।

मैले त्यस समितिबाट मिति .... मा लिएको बिमा अभिकर्ताको इजाजतपत्रको अवधि मिति .... मा समाप्त हुने भएकोले बिमा नियमावली, २०४९ को नियम २२ को उपनियम (१) बमोजिम लाग्ने दस्तूर सहित सम्बन्धित बिमकको सिफारिश यसै साथ संलग्न राखी इजाजतपत्र नवीकरणको लागि अनुरोध गर्दछु ।

निवेदकको,

सही :–

नाम :–

ठेगाना :–

मिति :–

नेपाल कानून आयोग

अनुसूची–११
(नियम २३ को उपनियम (१) को (क) सँग सम्बन्धित)
बिमा अभिकर्ताले लिन पाउने कमिशन रकमको तालिका

	प्रथम वर्ष मुनाफामा शरीक हुने	मुनाफामा शरीक नहुने	दोश्रो वर्ष मुनाफामा शरीक हुने	मुनाफामा शरीक नहुने	तेश्रो देखि दशौं वर्ष
(क) सावधिक जीवन बिमा (बालबच्चाको शिक्षा तथा विवाह सावधिक जीवन बिमा समेत)					
२० वर्षे वा बढी अवधिको	२५	२५	२५	२०	५
१५ देखि १९ वर्षे अवधिमा	२५	२०	१५	१५	५
१० देखि १४ वर्षे अवधिमा	१५	१५	१५	१५	५
८ देखि ९ वर्षे अवधिमा	१०	१०	१०	१०	५
५ देखि ७ वर्षे अवधिमा	२५	१०	५	५	५
(ख) निम्न अवधिको लागि बिमा शुल्क भुक्तानी गर्ने गरी लिइने आजीवन जीवन बिमाको लागि					
२५ वर्षे वा बढी अवधिको	२५	२५	२५	२०	५
२० वर्षेदेखि २४ वर्षसम्म	२५	२०	१५	१५	५
१५ वर्षेदेखि १९ वर्षसम्म	१५	१५	१५	१५	५
१० वर्षदेखि १४ वर्षसम्म	१०	१०	१०	१०	५
५ वर्षदेखि ९ वर्षसम्म	१०	१०	५	५	५
(ग) म्यादी जीवन बिमा समतल	-	१०	५	५	५
(घ) हासतल २५	-	५	-	-	-

नेपाल कानून आयोग

अनुसूची–१२
(नियम २६ सँग सम्बन्धित)
सर्भेयरको इजाजतपत्रको लागि निवेदन

फोटो

श्री अध्यक्ष,

बिमा समिति ।

बिमा ऐन, २०४९ को दफा ३० को उपदफा (१) बमोजिम σ.......... वर्गको सर्भेयर भई काम गर्ने इजाजतपत्रको लागि देहायका विवरणहरू खुलाइ निवेदन गरेको छु ।

१. सर्भेयरको नाम र ठेगाना :–

२. पेशा :–

३. योग्यता :–

४. पहिला सर्भेयर भई काम गरेको भए यसको संक्षिप्त विवरण :–

५. पहिला कुनै बिमकले सर्भेयर भई काम गर्दा नियुक्ति बदर गरेको भए सो को विवरण :–

६. अन्य विवरणहरू :–

निवेदकको,

सही :–

नाम :–

ठेगाना :–

मिति :–

σ पहिलो संशोधनद्वारा थप ।

नेपाल कानून आयोग

अनुसूची–१३

(नियम २७ को उपनियम (१) सँग सम्बन्धित)

सर्भेयरको दर्ता किताब

आ.व.–

σ सर्भेयरको वर्ग

दर्ता नं.	सर्भेयरको नाम, थर र पूरा ठेगाना	सर्भेयरले गर्ने कार्य क्षेत्र	कैफियत

σ पहिलो संशोधनद्वारा थप ।

नेपाल कानून आयोग

अनुसूची–१४

(नियम २७ को उपनियम (२) सँग सम्बन्धित)

सर्भेयरको इजाजतपत्र

इजाजतपत्र नं.

फोटो

श्री ....

....

तपाईंलाई बिमा ऐन, २०४९ को दफा ३० को उपदफा (२) तथा बिमा नियमावली, २०४९ को नियम २७ को उपनियम (२) बमोजिम σ....... वर्गको सर्भेरको रूपमा काम गर्न पाउने गरी यो इजाजतपत्र दिइएको छ ।

कार्यालयको छाप :–

इजाजतपत्र दिनेको,

सही :–

नाम :

दर्जा :–

मिति :–

नवीकरणको विवरण

नवीकरणको अवधि	नवीकरण गर्नेको दस्तखत र मिति	कैफियत

σ पहिलो संशोधनद्वारा थप ।

नेपाल कानून आयोग

अनुसूची–१५

(नियम २९ को उपनियम (१) सँग सम्बन्धित)

<u>सर्भेयरको इजाजतपत्रको नवीकरणको लागि निवेदन</u>

श्री अध्यक्ष,

बिमा समिति ।

मैले त्यस समितिबाट मिति .... मा लिएको <u>ο........ वर्गको</u> सर्भेयरको इजाजतपत्रको अवधि मिति .... मा समाप्त हुने भएकोले बिमा नियमावली, २०४९ को २९ को उपनियम (१) बमोजिम लाग्ने दस्तूर सहित सम्बन्धित बिमकको सिफारिश यसै साथ संलग्न राखी इजाजतपत्र नवीकरणको लागि अनुरोध गर्दछु ।

निवेदकको,

सही :–

नाम :–

ठेगाना :–

मिति :–

नेपाल कानून आयोग

ο पहिलो संशोधनद्वारा थप ।

अनुसूची–१६

(नियम ३७ को उपनियम (१) सँग सम्बन्धित)

प्रतिलिपिको लागि निवेदन

श्री अध्यक्ष,

बिमा समिति ।

मैले त्यस समितिबाट मिति .... मा लिएको बिमक / [📖]बिमा अभिकर्ता /सर्भेयरको / दलालको प्रमाणपत्र /इजाजतपत्र / मिति .... मा हराएको / च्यातिएको /नवीकरण गर्ने ठाउँ समाप्त भई अर्को लिनु पर्ने भएकोले बिमा नियमावली, २०४९ को नियम ३७ को उपनियम (१) बमोजिम लाग्ने दस्तूर सहित उक्त प्रमाणपत्र । इजाजतपत्रको प्रतिलिपि पाउन निवेदन गर्दछु ।

निवेदकको,

सही :–

नाम :–

ठेगाना :–

मिति :–

📖 पहिलो संशोधनद्वारा संशोधित ।

नेपाल कानून आयोग

σअनुसूची–१७
(नियम ३०क. सँग सम्बन्धित)
दलालको दर्ताको लागि निवेदन

श्री अध्यक्ष,
बिमा समिति ।

बिमा ऐन, २०४९ को दफा ३०ख. को उपदफा (१) तथा बिमा नियमावली, २०४९ को नियम ३०क. बमोजिम दलालको रूपमा नाम दर्ता गरी प्रमाण–पत्र पाउनको निमित्त लाग्ने पच्चीस हजार रुपैयाँ दस्तुर सहित देहायका विवरणहरू खुलाई निवेदन गरेको छु ।

१. संस्थाको नाम :–

२. प्रधान कार्यालयको ठेगाना :–

(क) अञ्चल – (ख) जिल्ला –

(ग) नगर/गाउँ :– (ग) टेलिफोन :–

३. अधिकृत पुँजी :–

४. नेपाल ⏭............ भित्रका प्रधान तथा शाखा कार्यालयहरूको नाम र ठेगाना :–

५. प्रमुख व्यवस्थापकको नाम र ठेगाना –

६. लेखापरीक्षकको नाम र ठेगाना –

७. कर्मचारीहरूको संख्या –

(क) नेपाली नागरिक –

(ख) गैर नेपाली नागरिक –

८. संगठित संस्था दर्ता गराएको प्रमाण–पत्रको प्रतिलिपि –

९. समितिले तोकिदिएका अन्य शर्तहरू –

निवेदकको,
सही –
नाम –
ठेगाना –
मिति –

σ पहिलो संशोधनद्वारा थप ।

⏭ पहिलो संशोधनद्वारा झिकिएको ।

σअनुसूची १८

(नियम ३०ख. को उपनियम (१) संग सम्बन्धित)

दलालको दर्ता किताब

आ.व.

दर्ता नं.	दलालको नाम, थर र ठेगाना	दलालले गर्ने कार्य	कैफियत

नेपाल कानून आयोग

σ पहिलो संशोधनद्वारा थप ।

σअनुसूची–१९

(नियम ३०ख. को उपनियम (२) सँग सम्बन्धित)

<u>दलालको इजाजतपत्र</u>

श्री ....

....

तपाईंलाई बिमा ऐन, २०४९ को दफा ३०ख. को उपदफा (२) तथा बिमा नियमावली, २०४९ को नियम ३०ख. को उपनियम (२) बमोजिम दलालको रूपमा दर्ता गरी यो इजाजतपत्र दिइएको छ ।

प्रमाणपत्र दिनेको,

सही :–

नाम :–

दर्जा :–

मिति :–

नवीकरण सम्बन्धी विवरण

नवीकरणको अवधि	नवीकरण गर्नेको हस्ताक्षर र मिति	कैफियत

σ पहिलो संशोधनद्वारा थप ।

नेपाल कानून आयोग

σअनुसूची–२०

(नियम ३०घ. सँग सम्बन्धित)

दलालको इजाजतपत्रको नवीकरणको लागि निवेदन

श्री अध्यक्ष,
बिमा समिति ।

मैले त्यस समितिबाट मिति .... मा लिएको दलालको इजाजतपत्रको अवधि मिति .... मा समाप्त हुने भएकोले बिमा नियमावली, २०४९ को ३०घ. को उपनियम (१) बमोजिम लाग्ने दस्तूर तथा निम्न कागजात समेत संलग्न गरी दलालको इजाजतपत्र नवीकरणको लागि निवेदन गरेको छु ।

संलग्न कागजातहरू

१. संगठित संस्थाको प्रबन्धपत्र तथा नियमावलीमा भएको संशोधन सम्बन्धी कागजात ।
२. वार्षिक कारोबारको विवरण ।

निवेदकको,
सही –
नाम –
ठेगाना –
मिति –

σ पहिलो संशोधनद्वारा थप ।

नेपाल कानून आयोग

σअनुसूची २१

(नियम ३६क. संग सम्बन्धित)

बिमाको प्रमाणपत्र

सवारी दुर्घटना बिमा गर्नेको लागि

प्रमाणपत्र नं.

१. बिमितको नाम
३. टेलिफोन नं.
५. बिमाङ्क नं.

२. ठेगाना
४. बिमालेख नं.
६. सवारी साधनको विवरण

किसिम	दर्ता नं./मिति	चेसीस नं.	इन्जीन नं.	भारवहन क्षमता/ सिट संख्या

७. बिमालेख अवधि

८. नवीकरण अवधि

देखि	अन्य	नवीकरण गर्नेको हस्ताक्षर र मिति	कैफियत

σ पहिलो संशोधनद्वारा थप ।

नेपाल कानून आयोग